

Teknikföretagen

TEKNIKFÖRETAGENS BAROMETER

2:a KVARTALET 2018

Teknikföretagens konjunkturbarometer för 2:a kvartalet omfattar bedömningar från 525 företag. Försäljningen uppgår sammanlagt till 653 Mdr SEK, varav 79 % säljs på export.

Högt resursutnyttjande – dämpad ordergång

Efterfrågan är fortsatt hög för teknikindustrin i Sverige. Kapacitetsutnyttjandet och behovet av arbetskraft samt rapporteringen rörande orderstocken ligger kvar på hög nivå. Däremot dämpas ordergången.

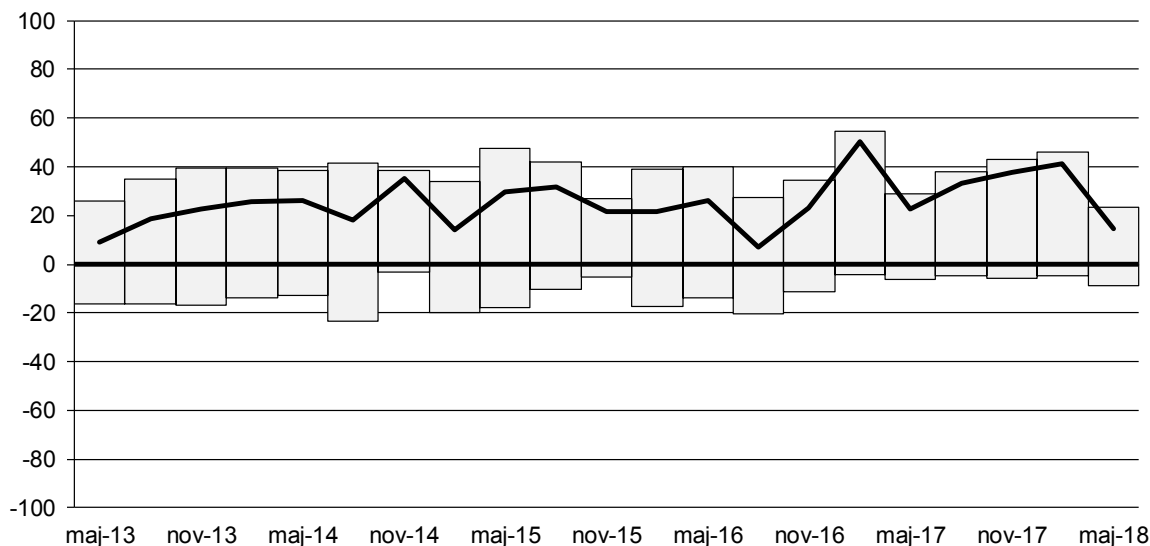
Ordergången dämpas för samtliga storleksgrupper av företag och i samtliga delbranscher med tillverkare av maskiner som enda undantag. För leverantörer sammantaget sker en omfattande inbromsning i ordergång förutom för exportorder för leverantörer till byggsektorn. För leverantörer till maskinindustrin minskar nu ordergången efter fem kvartal av ökade order.

Behovet av ingenjörer minskar medan behovet av yrkesarbetare ökar jämfört med föregående kvartal. Andel företag med fullt kapacitetsutnyttjande ökar marginellt från hög nivå föregående kvartal. Utfallet i efterfrågan på arbetskraft och kapacitetsutnyttjande samt fortsatt positiv rapportering av orderstocken är inte direkt förvånande. De följer vanligtvis utvecklingen i ordergång men med en eftersläpning på ett till två kvartal.

Rapporteringen detta kvartal innehåller också en genomgång av affärsläget för teknikindustri inom EU.

”Dämpat utom
för maskin-
tillverkare

Ordergång teknikindustri sammantaget

Andel teknikföretag som anger att total ordergång det senaste kvartalet ökat (+) respektive minskat (-) jämfört med föregående kvartal. Kurvan visar skillnaden netto (ökat - minskat). Källa: Teknikföretagens konjunkturbarometer. Säsongsensad X13

Bilder och tabeller redovisas i separat PDF på vår hemsida.

► MASKININDUSTRI

Orderingången för maskinindustrin fortsätter att öka i samma omfattning som första kvartalet. Läget rapporteras som något bättre på export, medan order från Sverige dämpas i betydande grad. Orderingången inom maskinindustrins delbranscher har fortsatt att stärkas i hög grad för tillverkare av maskiner för övrig industri inkl. gruvor och utvinning. Orderingången i övriga delbranscher ökar, men i lägre omfattning än föregående kvartal

Den sammantagna rapporteringen rörande orderstocken visar samma positiva utfall som föregående kvartal. Knappt hälften anser stocken som större än normalt mot låga vart tjugonde företag som rapporterar den som mindre än normalt.

► LEVERANTÖRER MASKININDUSTRI

Orderingången minskar nu för första gången på fem kvartal. Det är framför allt order från exportmarknaden som minskar medan orderingången från Sverige ökar ungefär samma begränsade omfattning som föregående kvartal. Rapporteringen rörande orderstocken är dock fortsatt högre än normalt, även om den inte är på samma höga nivå som under andra halvåret i fjol.

► METALLVARUINDUSTRI

För andra kvartalet i rad dämpas ökningstakten i orderingången, särskilt från exportmarknaden. Företag specialiserade på omformning, ytbehandling och värmebehandling redovisar en omfattande dämpning i orderingång. Här är följaktligen inte rapporteringen av orderstockar lika positiv jämfört med föregående kvartal. Detta gäller också för metallvaruindustrin sammantaget.

► ELTEKNISK- OCH INSTRUMENTINDUSTRI

Orderingången för tillverkare av elmaskiner och elapparatur ökar i fortsatt begränsad omfattning. Leverantörer till elektroindustrin rapporterar dämpad orderingång för andra kvartalet i rad. Exportorder ökar här i samma omfattning som föregående kvartal, men hemmamarknaden bromsar in relativt omfattande. Instrumentindustrin redovisade redan föregående kvartal en klart minskad orderingång. Detta har fortsatt under andra kvartalet och dessutom i högre omfattning.

► TRANSPORTMEDELSINDUSTRI

Transportmedelsindustrin är den delbransch som de senaste åren visat den i särklass mest omfattande tillväxten i produktion och order av samtliga delbranscher. Efterfrågan har försvagats och exportorder ökar nu endast marginellt. Orderingången från hemmamarknaden ökar något mer än på export, men inte i samma höga omfattning som föregående kvartal. Dämpad orderingång återspeglas också i rapporteringen av orderstocken. Färre företag än tidigare anser den som större än normalt och fler anser den som mindre än normalt jämfört med första kvartalet.

► LEVERANTÖRER TILL FORDONSINDUSTRI

Leverantörer till fordonsindustrin rapporterar ökad orderingång men i dämpad omfattning för andra kvartalet i rad.. Detta gäller både på export- och hemmamarknad. Färre företag rapporterar däremot orderstocken som större än normalt och något fler anser den som mindre än normalt.

► LEVERANTÖRER TILL BYGG-, ANLÄGGNINGS- OCH UTVINNINGSDUSTRI

Orderingången ökar sammantaget i lite högre omfattning jämfört med första kvartalet. Orderingången från hemmamarknaden ökar i ungefär samma omfattning som under inledningen av året. Exportorder däremot ökar i betydande grad. Rapporteringen rörande orderstocken är därmed något mer positiv jämfört med föregående kvartal. Drygt vart tredje företag anser den som stor. Knappt vart tionde företag anser den som mindre än normalt.

► MINSKAR INGENJÖRER – ÖKAR YRKESARBETARE

Sammantaget ligger efterfrågan av arbetskraft kvar på samma nivå som föregående kvartal. Andelen företag med behov av yrkesarbetare ökar dock efter två kvartal av minskning. Sammantaget rapporterar 41 procent brist på yrkesarbetare mot 36 procent föregående kvartal. Andelen ökar för leverantörer sammantaget och har därmed återigen börjat närma sig den höga nivån under slutet av fjolåret. I delbranscherna ökar efterfrågan i metallvaruindustrin och transportmedelsindustrin men är oförändrad eller minskar något i maskin-, instrument- och för tillverkare av elmaskiner.

Andelen företag med brist på ingenjörer/tekniker minskar eller till 38 procent av företagen mot 42 procent föregående kvartal. Behovet ökar något för storföretagen. Däremot är inte efterfrågan längre lika hög som under första kvartalet för övriga storleksgrupper av företag. I delbranscherna ökar bristen i transportmedelsindustrin och för elmaskiner men minskar för övriga delbranscher samt för samtliga grupper av leverantörer.

► KAPACITETSUTNYTTJANDE KVAR PÅ HÖG NIVÅ

Andelen företag med fullt kapacitetsutnyttjandet ligger fortsatt över den nivå som förknippas med högkonjunktur d.v.s mer hälften av de rapporterade företagen. Under andra kvartalet rapporterar 53 procent fullt kapacitetsutnyttjandet, en ringa ökning med en procentenhet. Ett högt utnyttjande är viktigt då den ökar sannolikheten att företagen producerar till lägsta styckkostnad vilket bidrar till ökad lönsamhet men också till ökade investeringar.

Utnyttjandet ökar för något för maskin- och transportmedelsindustrin samt för instrumentindustrin. Leverantörer sammantaget visar också en ökning om än marginell. Utnyttjandet minskar för tillverkare av elmaskiner och för leverantörer till fordonsindustrin samt är oförändrat för metallvaror och leverantörer till maskinindustrin.

► SAMMANFATTNING EU BAROMETERN

Teknikindustri i Sverige utgör en ringa andel av EU:s sammantagna teknikindustri. Samvariationen i affärsläget är dock mycket högt genom vårt handelsberoende, såväl export som import.

Affärsläget för teknikindustrin sammantaget inom EU är bättre än normalt men under avmattning. Index för orderstockarna rapporteras som större än långsiktigt normalläge men har börjat plana ut från hög nivå. Hög resursbrist, d.v.s arbetskraft och maskinutrustning, gör sig däremot fortfarande gällande. Den är f.n. särskilt hög i Tyskland och Polen. Index i rapporteringen av affärsläget de kommande tre till sex månader har däremot försämrats i Tyskland. Likaså har index över produktionsförväntningar det kommande kvartalet för teknikindustri i EU28 avtagit månad för månad sedan december i fol.

► MASKININDUSTRI

Uppsvinget i efterfrågan för maskinindustrin i EU som startade andra halvåret 2016 börjar nu mogna allt mer och index över orderstockens storlek har planat ut på en hög nivå. I de stora länderna är det framför allt maskinindustrin i Italien och Tyskland som tappat lite momentum även om läget är bättre än normalt. Frankrike, som är mer beroende av hemmamarknad än export visar däremot ett starkt läge vad gäller orderingång och orderstockar, likaså ett överhettat Polen. Data över förväntat affärsklimat och produktionsförväntningar de kommande 3-6 månaderna visar en successiv försämring de senaste tre månaderna både för EU sammantaget men framför allt för Tyskland.

Förväntningar om kommande affärsläge för investeringsvaror ger många gånger falska signaler som inte infrias, men sällan efter ett långvarigt uppsving i efterfrågan. Förklaringar till sämre förväntat affärsklimat kan bero på traditionellt förlopp i investeringscykeln som maskintillverkare alltid är medveten om eller t.ex. handelspolitiska eller ekonomiska/finansiella störningar.

► FORDONSINDUSTRIN OCH LEVERANTÖRER

Trots att fordonsförsäljningen inom EU, personbilar och kommersiella fordon, visar begränsad tillväxt redovisar fordonsindustrin en bra efterfrågan. Rapporteringen rörande orderstocken ligger på historiskt hög nivå, men börjar plana ut. I Tyskland, det i särklass ledande landet, har däremot förväntningarna om

kommande affärsläge försämrats i hög grad de senaste månaderna. Ett tidigare näst intill rekordhøgt positivt index i förväntat affärsläge för fordonsindustrin i Tyskland vid årsskiftet 2017/2018 har inom loppet av några månader blivit negativt. Detta har naturligtvis också dragit med sig motsvarande index för leverantörer nedåt. Befarad handelskrig eller ekonomiska/finansiella störningar kan ha haft inverkan på dessa framåtblickande variabler.

► METALLVARUINDUSTRI

Metallvaruindustrin i EU består precis som i Sverige främst av leverantörer till främst maskinindustri följt av fordon- och elteknisk industri. Övriga delar utgörs av i huvudsak av byggmetaller och konsumentprodukter. Affärsläget och orderingen för EU28 rapporteras som starkt under inledningen av andra kvartalet i år även om ökningen i orderingen dämpats sedan fjärde kvartalet i fjol. Detta har fått index över orderstockar att plana ut på en hög nivå. Läget är fortsatt överhettat i Polen även i denna delbransch. Index över ordergång och orderstockar har planat ut på hög nivå i Tyskland och Italien och de bidrar till EU:s sammantagna utfall genom sin storlek. Även i metallvaruindustrin har rapportering kring förväntat affärsläge och förväntad produktion försämrats de senaste månaderna. Detta är knappast förvånande då den viktigaste kundbranschen, maskinindustrin, rapporterat ett motsvarande utfall för framtida affärsförväntningar.

► LEVERANTÖRER METALLVAROR

Data för företag inom metallvaruindustri enbart inriktade på omformning, värmebehandling, ytbehandling m.m. kan följas från IFO Tyskland och i Teknikföretagens barometer. Dessa leverantörer har vanligtvis låg eller ingen export, men mycket hög indirekt exportandel via kunder inom maskin- och fordonsindustri. Utfallet i data för såväl Sverige som Tyskland visar en påfallande stark samvariation över tid, främst som följd att kundernas affärsläge i respektive land samvarierar. Orderingen både i Sverige och Tyskland har börjat att mattas av under första och andra kvartalet i år jämfört med det starka andra halvåret i fjol. Detta har fått utfallen i rapporteringen för orderstockens storlek att avta från hög nivå. Data från Tyskland visar också att leverantörerna inte ser lika ljus på affärsläget det kommande halvåret jämfört med denna typ av rapportering under hela fjolåret.

TEKNIKFÖRETAGENS KONJUNKTURBAROMETER

ISSN 1403-9559, Utges i mars, juni, september och december

Mats Kinnwall, 08-782 08 46, mats.kinnwall@teknikforetagen.se

Bengt Lindqvist, 08-782 08 34, bengt.lindqvist@teknikforetagen.se

**I EN GLOBALISERAD VÄRLD ÄR KREATIVITETEN SVERIGES STYRKA
- TEKNIKFÖRETAGEN GER KREATIVITETEN UTRYMME**

Box 5510, 114 85 Stockholm | 08-782 08 00 | www.teknikforetagen.se